

Év végi teendők

A TEVÉKENY HÓNAPOK ELTÉLTÉVEL ELJÖTT AZ IDEJE, HOGY A HIDEGEBB NAPOKON BEGÚJTSUK A KANDALLÓT, ÉS A MELEG SZOBÁBAN ÜLVE ÖSSZEGEZZÜK AZ IDEI KERTI SZEZON TAPASZTALATAIT ÉS TERVEZGESSÜK A JÖVŐ ÉVIT. MIELŐTT TELJESEN HÁTRADÓLNÉNK A KAROSSZÉKBEN EGY-EGY NYÁRON ELTETT FINOMSÁG TÁRSASÁGÁBAN, MÉG GONDOSKODJUNK A KERTI ÁGYÁSAINK TÉLI FELKÉSZÍTÉSÉRŐL. A ZORD IDŐBEN NEMCSAK NEKÜNK JÖN JÓL EGY MELEG POKRÓC, HANEM A TALAJ IS HÁLÁS LESZ, HA ALAPOSAN BETAKARJUK.

HORVÁTH ANETT

Az általános gyakorlattal ellentétben a biokert egészsége szempontjából a lehulló levelek összegyűjtése, kidobása vagy elégetése kifejezetten hátrányos. Gondoljunk csak az erdőkre, ahol a leveleket senki nem távolítja el, hanem a természetben szépen lassan maguktól lebomlanak, idővel termékeny talajjá válnak.

Az üresen maradt ágyásokat takarjuk be legalább 20 cm vastagon avarral, szalmával vagy

szénával. A talajerő-utánpótlás végett az avar alá trágyát, vagy ennek híján pár centi komposztot és négyzetméterenként 15 dkg marhatrágyapelletet is rétegezhetünk, így tavaszra talajunk nemcsak nedves, morzsálékos és ültetésre kész lesz, hanem tápanyagban gazdag is. A helyben maradt növényeket is borítsuk be a fagy ellen védő 30 cm vastag levélmulccsal, a magasabb

növényeket pedig, mint például a leveleskelt vagy a pórét, bújtassuk fátyolfólia alá.

A bokrok alatt hagyott levélkupacokban szívesen átteleznek a kerti kártevőket pusztító sünök, de kiváló búvóhelyül szolgálnak gyíkok és cickánnyok számára is.

Ne felejtsük meg szárnyas kerti segítőkinkről sem, novemberben már elkezdhetjük a madarak tavaszig tartó, folyamatos etetését, itatását.

Az előző hónapokban már szóltunk arról, hogy a talajélet egészségének megőrzése szempontjából a talaj forgatásával járó őszi ásást, szántást nem javasoljuk, kivéve, ha egy teljesen új területet szeretnénk jövő tavasszal művelés alá vonni.

Fagyok után édesebb a kelbimbó

A letermett növények eltávolításánál általában a szár fölötti elvágás javasolt, hogy a földben hagyott gyökerek táplálják és lazán tartsák a talajt. A bimbóskel télen finomabb, mert cukortartalma emelkedik fagy hatására, de ha letermett, akkor mindenképpen húzzuk fel gyökerestől, hiszen ezzel csökkenthetjük a rajta élősködő kártevők áttelelésének esélyét.

November második felében, amikor már fagyos a talaj, ami nem teszi lehetővé a magok csírázását, vethetünk tél alá. Az amúgy márciusban vetendő borsó, sárgarépa vagy petrezselyem ilyenkor kiszórt magjaiból fejlődő növények általában 3 héttel előbb szüretelhetők. Ugyanígy próbálkozhatunk a mák és a burgonya februári vetésével. Ezzel a módszerrel különösen ott lehet lépéselőnyhöz jutni, ahol nehéz, agyagos a talaj.

A télre betárolt terményeket gondosan válogassuk át hetente, nehogy a romlott darabok miatt rothadásnak induljon a teljes készlet.

Növényvédelem

Lombhullás után szedjük le az ágakról a gyümölcsmúmiákat is, mert azok fertőzést okozhatnak a következő évben. Ugyanígy a varasodással fertőzött almafa lombját se hagyjuk a fa alatt, hanem gyűjtjük össze és távolítsuk el.

Egész tél alatt lehet gyűjteni a fatüzelésből származó hamut, amit a kerti utak, járdák síkosága ellen vethetünk be, illetve félretehjük a nyári növényvédelemre, vagy az olyan káliumigényes növények számára, mint a paradicsom, aminek a leendő helyét akár már most vékony rétegben beszórhatjuk.

Az utóbbi évek hektikus időjárása indokoltá teszi, hogy még jobban figyeljünk a gyümölcsfák védelmére. A nyugalmi állapotot alaposan megzavarja az erős napsütés okozta nagy hőingadozás, ezért ajánlott a fák törzsét fehér bevonattal ellátni. A legelterjedtebb eljárás a meszelés vagy mésztejes permetezés, de magunk készíthetjük fakenőcsöt is használhatunk erre a célra. Ehhez 10 liter vízben keverjük el 5 kg agyagot, 3 kg friss szalmamentes tehéntrágyát, ½ kg dolomitport vagy kvarclisztet, 5 dkg zsurlóból készített ½ liter zsurlóteát és ½ kg fahamut. Alkalmazás előtt drót- vagy gyökérkefével dörzsöljük át alaposan a törzseket és a nagy ágak tövét, amivel eltávolíthatjuk a megtelepedett moha- és zuzmótelepeket, felszámolhatjuk a kártevők téli búvóhelyeit. Az így kezelt fák tavasszal kicsit lassabban, pár nappal később melegszenek fel, ezáltal a tavaszi fagyok ellen is védettebbek.

Építsünk magaságyást!

Míg kertünk téli álmát alussza, mi készülhetünk a következő szezonnra. Most bőven lesz időnk némi

barkácsolásra: készíthetünk például komposzt-ládát, palántázóasztalt vagy eszköztárolókat. A kerti szerszámokat alaposan megtisztítva tegyük fedett, száraz helyre, lehetőleg felfüggesztve. Előtte végezzük el karbantartásukat, élezésüket, a fémrészek rozsa elleni védelmét. Karácsony közeledtével már összeírhatjuk a következő évben beszerzendő eszközök, magok, könyvek listáját, és

Építsük meg és töltsük föl a magaságyást, tavasszal csak ültetni kell bele

akár jelezhetjük szeretteinknek, hogy ezek közül mit látnánk szívesen a karácsonyfa alatt.

Azok, akik szeretnek kísérletezni vagy kifejezetten nehezen művelhető, rossz adottságú kertjük van, építhetnek magasított ágyást. A kissé munkaigényes, de annál jobban működő rendszer lényege, hogy fából vagy egyéb építőanyagból (tégla, kő) a földtől számítva 60-80 cm magasan építünk egy keretet és abba teszünk bele a termékeny talajt az ültetésre szánt növényekkel együtt. Ültetésre kész magaságyat barkácsruhában is kaphatunk, de a borsos ára miatt ésszerűbb saját kezűleg készíteni akár a háztartásban fellelhető alapanyagokból. Az új ágyás alapját ki kell ásni kb. 20 cm mélyen, majd különböző rétegekkel fel kell tölteni a 100-120 cm széles és 2-10 m hosszú keretünket. A gödör aljára tehetünk mindenféle lassan bomló kerti hulladékot, például lemetszett ágakat, csicsóka-, kukorica- és napraforgószárat. Taposással tömörítsük, majd jöhet az avarból, konyhai

komposztálható hulladékból álló gyorsabban bomló réteg, amit szintén nyomkodjunk le. Erre terítsünk kb. 20 cm vastagon érett istállótrágyát vagy komposztot, végül a tetejére tegyünk 20 cm termőtalajt. Ha most év végén elkészítjük, akkor tavaszra lesz ideje a földnek annyira összetömörödni, kellőképpen átnedvesedni, hogy csak be kell telepíteni növényekkel. A serény lapátolás meghozza a gyümölcsét: miközben ez az ágyástípus teljesen elnyeli a kerti hulladékot, kedvező körülményeket tudunk teremteni a legkényesebb növényeknek is, amiket eddig kevés sikerrel tudtunk termeszteni, miközben sokkal kevesebbet kell majd hajlogtatnunk. Emellett a bomló alsóbb rétegek által termelt hő melegebb közeg a pusztá talajfelszínnél, ennek köszönhetően gyorsabban fejlődnek benne a magok és palánták, ezáltal korábbi és bővebb termésre számíthatunk. A következő években csak arra kell ügyelnünk, hogy a korhadás során besüppedt talajra töltsünk egy réteg földet.

Téli vitaminbombák

Sokat tehetünk egészségünkért, ha vitamindús táplálékokkal törekszünk a betegségek megelőzésére. Ha szeretünk kirándulni, akkor erdőszéleken járva gyűjthetünk C-vitaminban gazdag kókényt és csipkebogyót. Az ezekből készített lekvár elkészítése ugyan munkaigényes, de a végeredmény igazán különleges.

Friss, értékes vitaminforrás a retekcsíra

Égész tél alatt csíráztathatunk magokat, mert ezáltal termőtalaj nélkül is néhány nap alatt roppanós, friss saláta-alapanyaghoz juthatunk. A csíranövények egyedülálló módon koncentráltan és könnyen emészthető formában tartalmazzák a szervezetünk számára kedvező fehérjéket, vitaminokat, ásványi anyagokat, enzimeket. Semmi másra nincs szükség, csak pár kanálnyi magra és vízre. Az alapanyag kiválasztásánál nagyon fontos szem előtt tartani, hogy kimondottan csíráztatásra szánt magokat szerezzünk be, mert azokat biztosan nem csávázták. Áztassuk be csapvízbe a magokat fajtától függően néhány óráig, majd öblítsük át naponta 2-3-szor. Ügyeljünk arra, hogy ne álljon rajtuk a pangó víz, ehhez legegyszerűbb, ha kifejezetten csíráztatásra való, szűrővel ellátott edényt használunk. Zsázsát egy kis földdel töltött cserépben a konyhaablakban is nevelhetünk, 7-10 napon belül vágható eredményt kapunk.

A Luca napján elvetett búza a macskák kedvence lehet

December 13-án vethetünk lucabúzát, amiből a néphagyomány szerint következtethetünk a következő évi termésre. Ha a kis tálkába tett búza 30-40 cm-re megnő karácsonyig, akkor jó termésre lehet számítani. A kikelt növény az ünnepi asztal díszé, vagy akár házi kedvenceink egészségtámogató csemegéje is lehet.

HERBÁCIÓ MAGAZIN

Rendelje meg a Herbáció magazint egy évre (megjelenik évszakonként) mindössze 1680 forintért! Előfizethető bármelyik postán, vagy

hívja a 06 30 437 8900 telefonszámot, vagy küldje el nevét, címét a nzr@herbacio.hu emailcíme.

Herbáció: kozmetikumok, népi gyógyreceptek, különleges ételek, italok, elixírek, tartósítványok: növényekből házilag... Fenyőszörp, muskátlikeksz, kávélekvár, árpafasírt, csalánsör, kenyérpörkölt, parfümök házilag - csak néhány korábbi receptjeinkből...

Megjelent a Herbáció magazin legújabb, 56. száma, kapható az újságárosoknál.

www.herbacio.hu Tel.: 0630 437 8900 nzr@herbacio.hu

